

Voorwoord

In dit overzicht van het tweede cursusjaar wordt een serie vakken aangeboden. Er is gekozen om voort te bouwen op het fundament dat in het eerste basisjaar is gelegd. De nadruk zal nu vooral liggen op de achtergrond en de liturgie van de verschillende sacramenten en de voorbereiding daarop. In dat laatste zal de catecheet in de toekomst wellicht ook een belangrijke taak gaan vervullen. Met name in de bijeenkomsten over de sacramentenvoorbereiding zal veel ruimte zijn voor interactie met de inleider die uit de praktijk komt en voor eigen inbreng van de student.

NB Alle cursisten volgen de in de linker kolommen beschreven modules. De modules in de rechter kolommen worden alleen gevolgd door de diakenkandidaten.

Module 1

Sacramenten van doopsel en vormsel

28 september 2019

Drs. P. Kuipers

Deze module is een kennismaking met de sacramenten van het doopsel en het vormsel, zowel voor kinderen als voor volwassenen. Er wordt aandacht besteed aan de historische ontwikkeling van de initiatiesacramenten. Vanuit de ritualen (officiële liturgische boeken) zal het verloop van de viering vervolgens worden besproken.

Vorbereiding op doopsel en vormsel

28 september 2019

Pastor M. Meneses Santiago

De voorbereiding op de sacramenten van doopsel en vormsel is een belangrijke taak voor hen die catechese geven en voor degenen die medeverantwoordelijkheid zullen dragen voor de catechese in de parochie. Daarom zal een pastorale beroepskracht 'uit het veld' zijn ervaringen met de studenten delen. Uiteraard is er uitgebreid gelegenheid om eigen ervaringen in te brengen.

Module 1b

Liturgie van het doopsel

5 oktober 2019

Drs. P. Kuipers

De diakenstudent maakt nader kennis met de liturgie van het doopsel, zoals die in de ritualen van de Kerk zijn vastgelegd. Hierbij zal de meeste aandacht uitgaan naar de kinderdoop, maar ook het doopsel van volwassenen en de verschillende vormen van opname in de R.-K. Kerk zullen aan de orde komen.

Liturgie van het doopsel: praktisch

5 oktober 2019

Drs. P. Kuipers

Het toedienen van het sacrament van het doopsel is voor de diaken een belangrijk moment. Daarom is het goed dat aanstaande diakens ook horen en zien hoe dit moment precies in zijn werk gaat.

Module 2

Communicatie, begeleiding en stijl

2 november 2019

Xpand

Deze module is gericht op het verkrijgen van inzicht in gedrag en communicatiestijlen. Het kennen van zichzelf en herkennen van gedragsvoorkeuren en communicatiestijlen bij de ander staan hierbij centraal. Er wordt gewerkt met het DISC gedragsprofiel. Dit instrument geeft concrete handvatten om gedrag, communicatie en begeleiding te versterken.

Kerkelijke documenten: 'Gaudete et exsultate'

2 november 2019

Drs. P. Kuipers

De module behandelt in een inleiding de verschillende soorten kerkelijke documenten, de personen of gremia in de Kerk die gezagvolle documenten kunnen publiceren en een overzicht van recente kerkelijke documenten. Vervolgens wordt de apostolische exhortatie *Gaudete et exsultate* van paus Franciscus besproken. Hierin gaat de paus in op de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld.

Module 2b

Geestelijke begeleiding geven

23 november 2019

Pastor P. van der Ven

De diaken gaat vanuit zijn ambt en functie ook in gesprek met mensen die hem in vertrouwen nemen. Hij begeleidt hen op hun geloofsweg. Wat is geestelijke begeleiding en wat betekent het voor de diaken zelf om geestelijke begeleiding te geven? Over welke vaardigheden moet een geestelijk begeleider beschikken en wat is zijn rol precies? In deze module zal hierover nagedacht worden en zullen handvatten worden geboden.

Geloofscommunicatie

23 november 2019

Pastor M. Meneses Santiago

We leven in een samenleving die steeds minder boodschap lijkt te hebben aan God en het Evangelie van zijn Zoon. We zijn getuige van een snelle ontkerkelijking en secularisering van onze tijdgenoten. Is het (nog) mogelijk God ter sprake te brengen in het publieke debat en bij de mensen van deze tijd? Hoe kunnen we mensen raken met de rijkdom van de Blijde Boodschap en hen laten merken dat het geloof in de Drie-ene God hun leven kan verrijken?

Module 3

Sacrament van het huwelijk

7 december 2019

Diaken A. van Boven

Deze module is een kennismaking met het sacrament van het huwelijk en de liturgie van de kerkelijke huwelijksviering. Hoewel steeds minder mensen zich melden voor een kerkelijk huwelijk is het belangrijk te weten wat de belangrijkste momenten zijn uit deze bijzondere viering.

Huwelijksvoorbereiding

7 december 2019

Diaken A. van Boven

Aan de kerkelijke huwelijkssluiting gaat een tijd van voorbereiding vooraf. Deze bestaat in veel parochies uit één of meerdere avonden met enkele huwelijksparen gezamenlijk en een gesprek met de priester of diaken die zal assisteren in de huwelijksviering. In deze bijeenkomst wordt over de huwelijksvoorbereiding gesproken en worden voorbeelden gegeven. Ook is er ruimte voor eigen inbreng.

Module 3b

Huwelijksrecht

18 januari 2020

Mgr. Th. Hoogenboom

Het huwelijksrecht van de katholieke Kerk is het meest besproken deel van het *Wetboek van Canoniek Recht*, dat in 1983 is verschenen. Het omvat de canones 1055-1165 van de codex. Deze artikelen zijn van een bijzonder belang voor allen die pastoraal werkzaam zijn en zich bezig houden met de huwelijksvoorbereiding.

De huwelijksverklaring

18 januari 2020

Mgr. Th. Hoogenboom

Een belangrijk onderdeel van de huwelijksvoorbereiding, in het licht van het kerkelijk recht, is het invullen van de 'Status Liber' door de priester of diaken die bij het kerkelijk huwelijk zal assisteren. Deze 'Status Liber' is een formulier dat onderzoekt of de beide huwelijkspartners vrij zijn om een huwelijk met elkaar aan te gaan. Het moge duidelijk zijn dat de diaken moet weten hoe deze verklaring ingevuld dient te worden.

Module 4

Biecht en ziekenzalving

25 januari 2020

Drs. P. Kuipers

De sacramenten van biecht en ziekenzalving worden wel de 'sacramenten van genezing' genoemd. Ze beogen een genezing naar lichaam en/of ziel. Hoewel beide sacramenten door een priester worden toegediend en meestal in de privésfeer plaatsvinden, is het toch zinvol voor hen die een rol in het parochiepastoraat zullen vervullen, iets meer van deze sacramenten te weten. Van beide sacramenten zal in deze module de ontstaansgeschiedenis worden geschetst. Ook zal worden stilgestaan bij hoe de liturgische vormgeving is.

Oecumenica

25 januari 2020

Drs. G. van Dartel

In deze module wordt in grote lijnen de geschiedenis van de oecumenische beweging geschetst. Vanzelfsprekend wordt aandacht besteed aan de relatie van de R.-K. Kerk met deze beweging, met name in Nederland. Ook wordt stilgestaan bij hoe andere kerken en kerkgenootschappen in deze beweging staan en wat de huidige stand van zaken is.

Module 4b

Pastoraat rond ziekte en overlijden

15 februari 2020

Pastoor M. Los

Een belangrijk onderdeel van het persoonlijk pastoraat is de begeleiding van zieken en het bijstaan van nabestaanden, vooral direct na het overlijden van een familielid. De pastorale zorg voor zieken kent verschillende vormen en mogelijkheden, zo ook de manier waarop je als priester of diaken een rouwende familie terzijde staat. In deze module horen we praktijkervaringen en er is natuurlijk ook ruimte voor eigen inbreng.

Liturgie van de uitvaart

15 februari 2020

Drs. P. Kuipers

Hoewel het in veel parochies in ons aartsbisdom inmiddels praktijk is dat toegeruste vrijwilligers voorgaan in kerkelijke uitvaarten, blijft deze taak toch tot het hart van het pastoraat van priester en diaken behoren. Welke mogelijkheden kent de Kerk als het gaat om het afscheid van overledenen en welke uitdagingen komen we daarbij tegen?

Module 5

Armoede in Nederland

7 maart 2020

Docent nog niet bekend

Onderzoeken maken duidelijk dat de armoede in Nederland de laatste jaren blijft toenemen. Steeds meer mensen moeten met minder zien rond te komen. Meer dan een miljoen mensen leeft onder de armoedegrens. Vanuit de navolging van Christus en zijn oproep op te komen voor de minstbedeelden ligt hier een taak voor de Kerk. In deze module worden we geconfronteerd met cijfers en verhalen om gevoelig te worden voor het vaak verborgen leed van veel mensen.

Voorbereiding Eerste Heilige Communie

7 maart 2020

Pastoraal werkster W. Sarot

Parochies en geloofsgemeenschappen steken veel tijd en energie in de voorbereiding van kinderen op de Eerste Heilige Communie. Een jaarlijks terugkerend feest. Of misschien toch niet? Hoe ga je om met het feit dat veel kinderen en hun ouders bijna niets meer weten van de fundamentele uitgangspunten van het geloof? Welke manieren zijn er om kinderen en hun ouders voor te bereiden op hun eerste deelname aan het sacrament van de Eucharistie?

Module 5b

Excursiedag

28 maart 2020

Tijdens deze excursiedag zal een diaconaal project in het Aartsbisdom Utrecht worden bezocht. Nadere informatie volgt te zijner tijd.

Module 6

Financiën van parochie en PCI

18 april 2020

Diaken A. Dols

De parochie en de Parochiële Caritas Instelling zijn zelfstandige rechtspersonen met een eigen bestuur. In deze organisaties spelen financiën een belangrijke rol. Voor allen die een verantwoordelijkheid zullen gaan dragen in het parochiepastoraat of diaconaal actief zullen zijn is het belangrijk enig zicht te krijgen op de financiële huishouding van beide organen. De adjunct-econoom van het aartsbisdom informeert ons hierover.

Inleiding moraaltheologie

18 april 2020

Willem kardinaal Eijk

De moraaltheologie is een onderdeel van de systematische theologie dat in het opzicht van goed en kwaad, van menswaardig en mensenwaardig, in het licht van het geloof een christelijk antwoord tracht te geven in morele vraagstukken. Kardinaal Eijk, zelf moraaltheoloog, zal een inleiding op de moraaltheologie geven. Daarbij zullen principiële vragen naar goed en kwaad, maar ook heel concrete morele vraagstukken, aan de orde komen.

Module 6b

Iconografie en kerkelijke kunst

16 mei 2020

Mgr. H. Woorts

Deze module is een inleiding op de ontwikkeling van de christelijke beeldtaal aan de hand van thema's als de menswording, het lijden en de verrijzenis van de Heer en Maria, de moeder Gods. Tevens wordt stilgestaan bij wat beelden (kunnen) oproepen. In de middag zal een bezoek worden gebracht aan Museum Catharijneconvent.

Module 7

Gedragscode Pastoraat

27 juni 2020

Mgr. Th. Hoogenboom

De Kerk als geloofsgemeenschap en als organisatie dient een voorbeeld van sociale veiligheid te zijn. De Gedragscode Pastoraat biedt een kader waarin die sociale veiligheid centraal staat en deze bevat concrete normen als handleiding voor behoorlijk gedrag in pastorale situaties. Het is de verantwoordelijkheid van degenen voor wie de Gedragscode geldt om in alle relaties waarin zij pastorale zorg verlenen alsmede in alle daaraan gerelateerde relaties duidelijke en juiste grenzen te stellen en te bewaren.

Vooruitblik jaar 3 –

Presentatie stage en leerdoelen

27 juni 2020

Drs. P. Kuipers

Aan het einde van dit tweede jaar zullen de meeste cursisten weten wat hun stage zal inhouden. Deze middag is bedoeld als een wederzijdse kennismaking met verschillende projecten en stageplaatsen ter bevordering van de onderlinge verbondenheid en betrokkenheid.

Module 7b

Stemgebruik en muzikale vorming

4 juli 2020

S. Roskamp

De diaken vervult een eigen taak in de liturgische vieringen. In deze vieringen neemt de zang een belangrijke plaats in. Het is dus waardevol als een diaken zijn stem goed weet te gebruiken, of dat nu in spreken of zingen is. Daarnaast zal worden gekeken naar het repertoire van liturgische muziek zodat de diaken op basis van kennis goede adviezen weet te geven aan koren of cantores.